

BLAHOSLAVENÝ KAREL HABSBURSKÝ

17. 8. 1887 – 1. 4. 1922

NEUSKUTEČNĚNÉ IDEÁLY KŘEŠŤANSKÉHO PANOVNÍKA

Dne 3. října 2004 prohlásil papež Jan Pavel II. rakouského císaře a posledního českého krále Karla I. za blahoslaveného. Není příliš obvyklé zabývat se v katechezi osobnostmi, jejichž hlavní oblastí působení byla politika. Snad i proto, že politici se snadno kritizují, ale málokdo má možnost poznat je osobně, natož alespoň trochu „nahlédnout do jejich srdce“. Dle svědectví císařovy manželky Zity (zemřela roku 1989) i život bl. Karla I. provázela vždy „nevděčnost, pomluvy a těžké urážky ... Jeho odvaha však byla nezlomena a důvěra v budoucnost našich zemí jej neopustila ani v hodině smrti“ (z knihy *Karel I. Poslední český král*, Paseka, 1999).

foto: Library of Congress (www.loc.gov)

Stručný životopis

Karel byl nejstarším synem arcivévody Oty a Marie Josefy Saské a prasynovcem císaře Františka Josefa I. Následníkem císařského trůnu se stal po smrti svého strýce Františka Ferdinanda d'Este, který byl zavražděn roku 1914 v Sarajevu.

Karel byl od mládí vychováván v katolické víře a zvláštní úctě k Panně Marii. K jeho vychovatelům patřil i biskup G. Marschall (1840–1911), jehož sociální angažovanost zřejmě Karla ovlivnila v pozdějších sociálních reformách. Další osoby, které Karla v životě doprovázely, založily modlitební kroužek, který se za Karla modlil. Z tohoto kroužku později vznikla „Modlitební liga císaře Karla za mír mezi národy“.

Profesní kariéra našeho světce začínala v armádě. Sloužil u 7. dragounského pluku v Chudeřicích u Bíliny v Čechách a od roku 1908 ve Staré Boleslavi. Mezitím studoval práva na pražské Karlo-Ferdinandově universitě a byl vzděláván českými i německými profesory. O politických záležitostech císařství byl informován poprvé roku 1911. Až do svého nástupu na trůn se nemohl účastnit politických rozhodnutí v monarchii.

Karlovou manželkou se stala roku 1911 princezna Zita Bourbonso-Parmská, která pocházela z tehdy již nevládnoucího italského rodu. Z jejich manželství vzešlo osm dětí. Oba manželé si rozuměli ve víře, kterou hluboce prožívali. Hned po svém sňatku se modlili za své manželství a sílu ke zvládnutí úkolů na známém poutním místě v Mariazell. Podle svědků bylo jejich manželství mimořádně harmonické.

Karel I. jako „solidární“ panovník

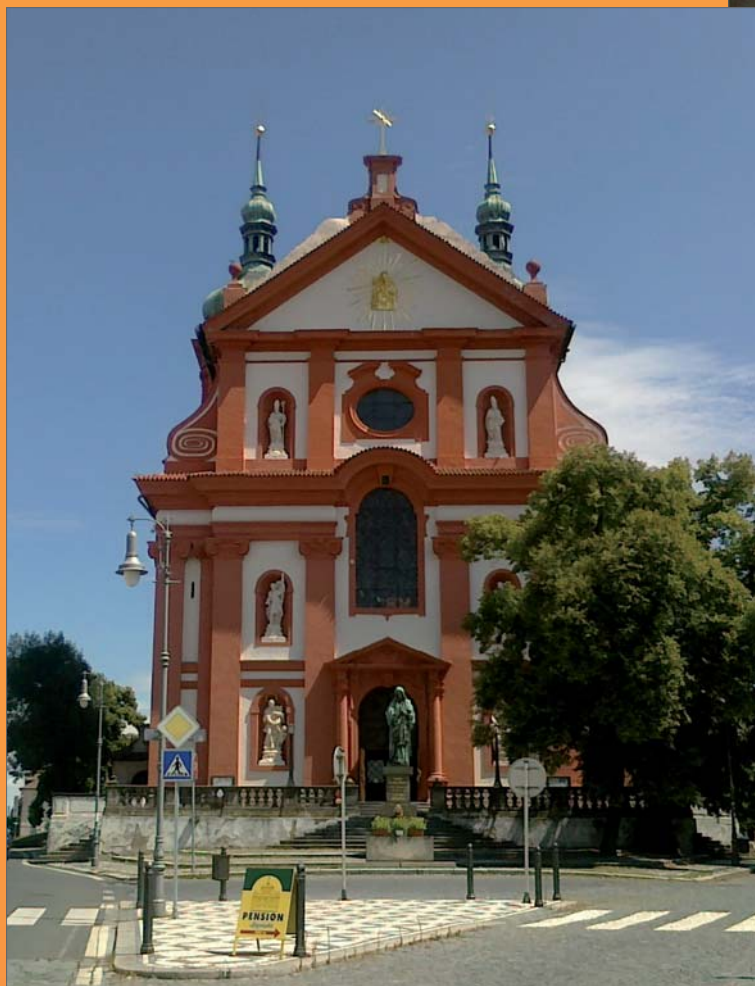
Hodnost panovníka přijal Karel v roce 1916 s vědomím osobního povolání od Boha jako posvátný a nezadatelný úkol. Vzorem mu byl Ježíš Kristus, který daroval svůj vlastní život z lásky k lidem. Správu země přijal císař v polovině I. světové války. Sám byl přítomen bojům na frontě. Podle jeho vyjádření nemůže nikdo před Bohem obhájit odpovědnost za důsledky, které válka lidem přinášela. Jeho úsilí směřovalo ke zmírnění těchto důsledků (zmenšení ztrát na životech, zrušení vojenských trestů,

zákaz bombardování otevřených měst a církevních památek, zákaz použití bojových plynů, umožnění vojákům účastnit se mše svaté a přijímat svátosti apod.). Zahájil též tajná mírová jednání s Německem k zastavení války, jež nebyla úspěšná. Pozitivně odpovídal na mírové snahy papeže Benedikta XV. Za svoji angažovanost ve prospěch míru byl terčem odporu generality pro své „humanistické blouznění“.

Ve vnitrostátní politice činil opatření v duchu katolické sociální nauky: např. novela zákona o zdravotním pojištění, regulace mzdových a pracovních podmínek v podnicích zásobujících frontu, zákon na ochranu nájemníků, vytvoření ministerstva sociální péče a ministerstva národního zdravotnictví apod. Z rakouské monarchie chtěl vytvořit spolkový stát s autonomií pro jednotlivé národnosti. Svůj životní styl přizpůsobil situaci bídy, hladu a války. Ani tyto snahy nebyly mnohými jeho současníky pochopeny.

Nejtěžší část života prožil po skončení války. Vydáním Národního manifestu přispěl k pokojnému převzetí moci v zemi a vzniku nástupnických států. Vzdal se účasti na řízení státních záležitostí a byl nucen odstěhovat se se svou rodinou z Vídně. Přesto za rok 1918 děkoval Bohu: „za mír je každá oběť a každé odříkání oprávněná a levná cena“. V roce 1919 vypověděla rakouská vláda císaře ze země a zkonfiskovala jeho majetek. Po neúspěšných pokusech obnovit monarchii v Maďarsku byl poslán do vyhnanství na ostrov Madeira, kde také zemřel s modlitbou za sjednocení „svých“ národů.

Papež Jan Pavel II. dostal své křestní jméno Karel právě po tomto císaři. Při beatifikační mši 3. 10. 2004 na jeho památku řekl: „Nejdůležitějším úkolem křesťana je hledání, rozpoznání a následování Boží vůle v každé záležitosti. Křesťanský státník, císař a král Karel I. přijímal tuto výzvu každý den. V jeho očích byla válka něčím děsivým. Uprostřed vřavy I. světové války se usilovně snažil napomáhat mírové iniciativě mého předchůdce Benedikta XV.“ Právě mírové úsilí, sociální zákonodárství a hluboká osobní zbožnost císaře byly rozhodující pro jeho blahořečení. Den jeho památky byl stanoven na 21. říjen.

Poutní kostel Nanebevzetí Panny Marie ve Staré Boleslavi, jehož součástí je i kaple bl. Karla Habsburského. V ní je kromě moderně stylizovaného kříže umístěn i zlatý kubistický relikvíř se zlomkem císařových ostatků.

foto: Marie Zimmermannová

Zámek v Brandýse nad Labem, kde Karel I. Habsburský působil jako voják a který později koupil.
(foto: Daniel Džurný)

